

Bijlage 1 Reactie op het boek van mr. R. Korver, "Recht van Spreken"

Tijdens de begrotingsbehandeling VenJ is door het lid Van der Steur gevraagd om een reactie op de voorstellen in het boek van de heer mr. R. Korver, 'Recht van spreken'.

In zijn boek 'Recht van spreken' geeft de heer Korver blijk van zijn voortdurende betrokkenheid bij slachtoffers van criminaliteit, onder andere als advocaat van de ouders van de slachtoffers in de Amsterdamse zedenzaak. Ik waardeer zijn betrokkenheid bij slachtoffers van criminaliteit en zie zijn bevindingen en aanbevelingen als een ondersteuning van mijn beleid. De kern van die bevindingen en aanbevelingen is dat we er met de uitvoering van het beleid gericht op slachtoffers nog niet zijn. Die conclusie herken en erken ik. Belangrijke doelstelling van mijn beleid is daarom ook dat slachtoffers krijgen waar ze recht op hebben en dat, waar nodig, deze rechten worden uitgebreid.

De voorstellen van de heer Korver sluiten voor een deel aan op of komen overeen met het staande dan wel voorgenomen beleid. Deels bevat het boek ook voorstellen die niet overeenkomen met staand of voorgenomen beleid.

Voorstellen die overeenkomen met staand beleid of reeds voorgenomen zijn

Met een belangrijk deel van de voorstellen die aansluiten met het staande dan wel voorgenomen beleid wil de heer Korver tegemoet komen aan de kernbehoefte van slachtoffers om op een goede manier van informatie te worden voorzien. Een voorbeeld is zijn voorstel om de politie te verplichten het slachtoffer actief te wijzen op zijn recht op kosteloze rechtsbijstand of op de mogelijkheid dat slachtoffers domicilie kunnen kiezen. Niets weerhoudt deze organisaties ervan. Deze informatie kan op dit moment worden verstrekt, maar wordt toch soms achterwege gelaten. Dat moet en kan anders. Ik verwijs naar mijn visie en de bijgaande brief voor de maatregelen die ik op dit terrein neem.

Net als de heer Korver zie ik het grote belang van correcte bejegening van slachtoffers, een van de belangrijke rode draden door de voorstellen in het boek. De wijze waarop politie en justitie slachtoffers tegemoet treden is voor hen van groot belang, omdat uit een respectvolle bejegening ook erkenning voor het slachtofferschap spreekt. In het kader van een aantal vitale projecten besteden de Minister van Veiligheid en Justitie en ik daar aandacht aan. Zo gaat de Nationale politie werken met een uniform uitgangspunt voor dienstverlening, waarbij zij veel aandacht besteedt aan een goede intake van aangiften, de afhandeling, opvolging en terugkoppeling daarvan aan het slachtoffer. Een ander goed voorbeeld van de wijze waarop bejegening van slachtoffers op een hoger plan is gebracht, vind ik de modelregeling van de Raad voor de rechtspraak om het slachtoffer een eigen, vaste plek in de rechtszaal te geven. Dit voornemen wordt nu in elke rechtszaal in Nederland gerealiseerd.

In zijn boek geeft de heer Korver aan dat de beperkingen die op dit moment aan het spreekrecht zijn gesteld moeten worden opgeheven. Dit is een voorstel dat als maatregel in het regeerakkoord is opgenomen en ik zal daartoe op korte termijn een wetsvoorstel voorbereiden. Een ander voorbeeld van een voorstel dat reeds wordt uitgevoerd is de versterking van de juridische ondersteuning van slachtoffers door een advocaat; recent is een pilot gestart waarmee de doorverwijzing van slachtoffers van ernstige misdrijven naar advocaten wordt bevorderd. De aanbeveling van de heer Korver om de beklagprocedure ingevolge artikel 12 te versnellen neem ik mee in de gesprekken met het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht over de uitvoering van reeds in 2009 op dit terrein genomen maatregelen.

Voorstellen die haaks staan op huidig dan wel voorgenomen beleid

De heer Korver doet daarnaast een aantal aanbevelingen die een fundamentele verandering van het Nederlandse strafprocesrecht zouden betekenen. Gemene deler van deze voorstellen is dat zij ertoe strekken het slachtoffer de bevoegdheden te geven van een procespartij. Een voorbeeld van een dergelijk voorstel is het geven van de bevoegdheid aan slachtoffers om zelf hoger beroep aan te kunnen tekenen. Ik verwijs voor mijn reactie op deze voorstellen naar mijn visiedocument 'Recht doen aan slachtoffers' waarin ik aangeef waarom ik een dergelijke positionering van het slachtoffer in het strafproces afwijs.

Het debat over rechten van slachtoffers

Het boek van de heer Korver heeft niet alleen vanwege de voorstellen die het bevat een belangrijke functie. Het boek draagt ook bij aan het maatschappelijk debat over slachtoffers. In dit debat komen heel specifieke vragen aan de orde over de plaats van het slachtoffer in het strafproces, maar ook meer algemene vragen over de wijze waarop de samenleving met slachtoffers van criminaliteit zou moeten omgaan. Het boek van de heer Korver draagt antwoorden aan op deze vragen en geeft daarmee voeding en sturing aan het maatschappelijke debat. Bij het in ontvangst nemen van het boek op 16 oktober jl. heb ik aangegeven dat ik het boek verplichte lectuur acht voor de professionals die met slachtoffers te maken hebben. Op die manier kan het een belangrijke bijdrage leveren aan een van de kerndoelstellingen van mijn beleid van de komende jaren.

De voorstellen wordt omgegaan valt een onderscheid te maken in drie categorieën:

Ad a.

Hier gaat het om voorstellen inzake de..

- tenuitvoerlegging van straffen en bijzondere voorwaarden (informatie over detentieverloop, contacten tussen reclassering en slachtoffer)
- informatievoorziening (informatievoorziening door politie inzake gratis rechtsbijstand en rechten in het algemeen)
- bescherming van slachtoffers bij aangifte (anonieme aangifte)
- bejegening in de rechtszaal (vaste positie voor slachtoffer in rechtszaal).

Ad b:

Het betreft hier voorstellen die al in het RA zijn opgenomen (uitbreiding spreekrecht) en voorstellen die o.a. kunnen worden meegenomen in de programmalijn 'Verbeteren van de uitvoering' en 'Versterken van de positie van het slachtoffer', namelijk voorstellen die zien op...

- ..uitbreiding van bestaande rechten (onbeperkt spreekrecht slachtoffers)
- ..het verbeteren van de opleiding (meer aandacht in opleiding voor slachtoffergesprekken)
- ..versterking van de juridische ondersteuning van slachtoffers (betere toegang tot advocaat)
- ..het versterken van de bescherming van slachtoffers (oa. bescherming van privacy in vonnissen)
- ..het verbeteren van de werking van de art. 12 procedure (oa. doorlooptijd van de procedure).

Ad c:

Voorstellen die zien op het maken van een procespartij van het slachtoffer, met eigenstandige bevoegdheden zoals de bevoegdheid voor een slachtoffer om zelf hoger beroep aan te kunnen tekenen. Ten aanzien van dit punt is in het visiedocument aangegeven waarom dit niet opportuun wordt geacht.